

מדאכתי יום א' הוא דעייל בשנה. נראה לי מכאן דשני הדורות אין מונין מיום אל יום ללידתם, אלא למנין עולם. והנולד יום אחד קודם מנין עולם לרבי מאיר ול' יום לר' אלעזר, ביום אחד למנין עולם מונין לו שנה שנייה, והא' באחת ושש מאות שנה, לחיי נח מנה הכתוב דבשנת שש מאות שנה לחיי נח בחודש השני ב"ז בו ירד המבול, ובאחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחודש חרבה פני האדמה, ואי שני הדורות לאו למנין עולם מונין אלא ללידתם, איך מוכיח מכאן דיום אחד בשנה חשיב שנה, דילמא עייל בשנה הרבה ללידת נח. אלא שמע מינה כדפירשתי. ובסמוך יתבאר עוד (דף יא ע"א ד"ה היום מלאו)⁸¹⁹.

טורי אבן דף יא.

ונראה לי דאע"ג דמנין שני הדורות מנינן מניסן, הני מילי קודם מתן תורה⁸²⁸, אבל לאחר מתן תורה ניתנה תורה ונתחדשה הלכה דכמו דרוב שנים שבדין תורה מיום אל יום מנינן כדאמרין בסוף פ"ה דנדה (מו ע"ב), הוא הדין נמי לשני הדורות מיום אל יום מנינן להו. וכה"ג מצינו במנין החדשים שנשתנו, דקודם יציאת מצרים מנו תשרי ראשון למנין החדשים, ומיציאת מצרים ואילך ניסן הוא ראשון כדכתיב (שמות יב), החודש הזה לכם ראשון הוא וגו' וכמ"ש הרמב"ן שם בפ"ה התורה.

דברי הגמ' (עמ' ב) ולכאן א"ר יוחנן ושניהן מקרא אחד דרשו "ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש ר"מ סבר מדאכתי יום אחד הוא דעייל בשנה וקא קרי לה שנה שמע מינה יום אחד בשנה חשוב שנה ואידך אי כתיב בשש

מהר"ל גור אריה שמות ל, טז

שנה". אבל מן הגמרא דבפרק קמא דר"ה (י): יש ראייה, דאמר התם מנין שיום אחד בשנה חשוב שנה¹⁴⁹, דכתיב "ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש", מדלא עייל רק יום אחד ומנה ליה שנה שמע מינה דיום אחד בשנה חשוב שנה, ושמע מינה דקים ליה לתלמודא דחיי נח הם-נמנים מראש השנה, ולכך מוכח שפיר¹⁵⁰. והסברא נותן לחלק בין ערכין ובין שני דורות¹⁵¹, דודאי בכל מקום שהמנין כמה שנים יש להם, אז מנין השנים נמנה מתשרי, אבל במקום שאין העיקר לדעת מספר השנים גרידא, רק כמה ערכו גם כן¹⁵², וכיוצא בזה¹⁵³, אין אנו הולכין אחר מנין השנים, רק כפי אשר שניו בעצמו, והדבר פשוט לחלק.

רש"י שמות ל, טז

צעת מנין הראשון בני י"ט שנה שלא נמנו וצשנייה נעשו בני כ'. תשובה לדבר אלל שנות האנשים בשנה אחת נמנו אבל למנין יציאת מצרים היו שתי שנים לפי שליציאת מצרים מונין מניסן כמו ששנינו במס' ראש השנה ונבנה המשכן בראשונה והוקם צשנייה שנתחדשה שנה באלל שנות האנשים מנויין למנין שנות עולם המתחילין מתשרי בו נמלאו שני המנינים בשנה אחת המנין הראשון היה צתשרי לאחר יום הכפורים שנתרלה המקום לישראל לסלוח להם ונטוו על המשכן והשני צתשרי באלל שנות אה"ל מועד. הן אללים שנטעו

רמב"ן שמות ל, יב

ועוד קשה לי, כי מנין שנות האנשים איננו למנין שנות עולם מתשרי אבל הוא מעת לעת מיום הולדו, לכך נאמר בהם עשרים שנה ומעלה, שיהיו שנים שלימות להם. וכן בכל מניני התורה בשנות האדם כן הם נמנין מעת לעת, כמו שאמרו במס' ערכין (יח): שנה האמורה בקדשים, ובכתי ערי חומה, ושתי שנים שבשדה אחוזה, ושש שבעבד עברי ושכבן ושכבת כולן מעת לעת. בקדשים מנא לן, אמר קרא כבש בן